

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.12.2014, sp. zn. 21 Cdo 1774/2013, ECLI:CZ:NS:2014:21.CDO.1774.2013.1

Číslo: 54/2015

Právní věta: Vykonatelné usnesení soudu, kterým bylo státu (České republice) uloženo vrátit poplatníku soudní poplatek nebo přeplatek na soudním poplatku, je způsobilým titulem pro výkon rozhodnutí nebo exekuci. V řízení o výkon rozhodnutí nebo v exekučním řízení vedeném podle takového titulu vystupuje za stát (Českou republiku) Ministerstvo financí.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 30.12.2014

Spisová značka: 21 Cdo 1774/2013

Číslo rozhodnutí: 54

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Exekuce, Správa daní a poplatků, Stát

Předpisy: § 36 odst. 8 předpisu č. 218/2000Sb.

§ 38 předpisu č. 219/2000Sb.

§ 4 odst. 1 předpisu č. 2/1969Sb.

§ 40 odst. 1 písm. a) předpisu č. 120/2001Sb. ve znění do 31.12.2012

§ 6 odst. 1 písm. g) předpisu č. 218/2000Sb.

§ 8 odst. 1 předpisu č. 549/1991Sb. ve znění do 31.12.2010

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obvodní soud pro Prahu 6 usnesením ze dne 21. 4. 2005 rozhodl (ve výroku III.), že „do tří dnů od právní moci tohoto usnesení“ bude oprávněnému vrácen podle ustanovení § 10 odst. 1 zákona o soudních poplatcích „přeplatek soudního poplatku zaplaceného za žalobu ve výši 320 040,50 Kč, a to z účtu Obvodního soudu pro Prahu 6“, neboť oprávněný na soudním poplatku zaplatil více, než kolik činila jeho poplatková povinnost.

Na návrh oprávněného podaný u soudu dne 31. 10. 2011 Obvodní soud pro Prahu 1 – poté, co Městský soud v Praze usnesením ze dne 17. 1. 2012 mu věc „přikázal“ k projednání a rozhodnutí podle ustanovení § 14 odst. 1 o. s. ř. – usnesením ze dne 19. 3. 2012 nařídil podle uvedeného usnesení Obvodního soudu pro Prahu 6 k vymožení pohledávky ve výši 320 040,50 Kč, pro náklady oprávněného v exekučním řízení a pro náklady exekuce, na majetek povinné exekuci a provedením exekuce pověřil soudního exekutora JUDr. J. P.

Povinná návrhem podaným dne 10. 5. 2012 u soudního exekutora JUDr. J. P. se domáhala, aby

exekuce byla zastavena podle ustanovení § 55 odst. 1 ex. ř. a § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. Za důvod, pro který exekuční titul nelze vykonat, považovala to, že rozhodnutí soudu o vrácení části soudního poplatku v občanském soudním řízení není exekučním titulem ve smyslu ustanovení § 40 odst. 1 ex. ř. Povinná současně navrhla, aby bylo provedení exekuce odloženo, neboť „lze očekávat, že exekuce bude zastavena“.

Soudní exekutor JUDr. J. P. návrhu povinné na zastavení exekuce a na odklad jejího provedení nevyhověl a věc postoupil k rozhodnutí soudu.

O b v o d n í s o u d pro Prahu 1 nejprve usnesením ze dne 28. 5. 2012 odložil „exekuci nařízenou usnesením Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 19. 3. 2012 do doby pravomocného rozhodnutí o návrhu povinného ze dne 10. 5. 2012 na zastavení exekuce“ a poté usnesením ze dne 29. 6. 2012 zastavil exekuci nařízenou usnesením Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 19. 3. 2012 a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení a že soudní exekutor JUDr. J. P. se „vyzývá, aby ve lhůtě 20 dnů od doručení tohoto usnesení soudu sdělil, zda požaduje náklady exekuce a v jaké výši, jinak soud bude mít za to, že náklady exekuce nepožaduje a nebude o nich rozhodnuto“. Při rozhodování o návrhu na zastavení exekuce soud prvního stupně dospěl k závěru, že povinná (Česká republika – Obvodní soud pro Prahu 6) rozhodla o vrácení přeplatku na soudním poplatku oprávněnému v „postavení správce poplatku, resp. správce daně“ podle ustanovení § 1 odst. 3 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „zákon o správě daní a poplatků“), tj. „vrchnostensky“. Protože právo na vrácení soudního poplatku není právem soukromým (jedná se o nárok vyplývající z veřejného práva), nemůže být rozhodnutí o vrácení soudního poplatku exekučním titulem ve smyslu ustanovení § 40 odst. 1 ex. ř. a exekuce nařízená podle takového rozhodnutí není přípustná. Požadovaný soudní poplatek navíc nelze vrátit, protože uplynula – vzhledem k tomu, že oprávněný poplatek uhradil již v roce 1997 – lhůta deseti let od konce kalendářního roku, v němž byl poplatek zaplacen (§ 10 odst. 8 zákona o soudních poplatcích).

K odvolání oprávněného M ě s t s k ý s o u d v Praze usnesením ze dne 5. 12. 2012 změnil usnesení soudu prvního stupně tak, že soudní exekutor JUDr. J. P. nemá „právo na náhradu nákladů exekuce“; ve výrocích o zastavení exekuce a o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi účastníky řízení je potvrdil a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Stejně jako soud prvního stupně dospěl k závěru, že při vrácení soudního poplatku je soud v postavení „správce daně“ podle zákona o správě daní a poplatků a že zákon o správě daní a poplatků – na „rozdíl od daňových nedoplatků, jejichž vymáhání řešilo ustanovení § 73 zákona o správě daní a poplatků, a to tak, že je prováděl správce daně, u něhož byl daňový dlužník evidován, daňovou exekucí, přičemž správce daně mohl o provedení exekuce požádat též soud nebo soudního exekutora“ – vymáhání „daňových přeplatků“ v exekuci vedené proti správci daně neumožňoval. Uvedený „stav“, který se nezměnil ani po 1. 1. 2011, kdy nabyl účinnosti zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, podle odvolacího soudu odůvodňuje závěr soudu prvního stupně, podle něhož „usnesení soudu o vrácení přeplatku na soudním poplatku není vykonatelné rozhodnutí, na jehož základě by bylo možné nařídit exekuci, tj. exekuční titul ve smyslu § 40 odst. 1 exekučního řádu nepředstavuje“. Odvolací soud souhlasil rovněž s názorem soudu prvního stupně v tom, že oprávněnému nelze vrátit přeplatek na soudním poplatku rovněž z důvodu uplynutí desetileté lhůty, která počala běžet od konce kalendářního roku, ve kterém byl zaplacen (od prosince 1997), a skončila na konci roku 2007; tato lhůta, uvedená v ustanovení § 10 odst. 8 zákona o soudních poplatcích, je lhůtou prekluzivní. Odvolací soud uzavřel, že soud prvního stupně zastavil exekuci v souladu se zákonem.

Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podal oprávněný dovolání. Namítá, že usnesení Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 21. 4. 2005 o vrácení přeplatku na soudním poplatku ve výši 320 040,50 Kč je exekučním titulem podle ustanovení § 40 odst. 1 písm. a) ex. ř., protože ukládá Obvodnímu soudu pro Prahu 6 jako „organizační složce státu povinnost vrátit poplatek“. Soud tímto způsobem

uložil sám sobě povinnost vrátit přeplatek na soudním poplatku; i když o této povinnosti rozhoduje „vrchnostensky“, zakládá tím soukromoprávní nárok oprávněné osoby, který na základě rozhodnutí o jeho vrácení lze vymáhat, neboť „soud – organizační složka státu svoji soukromoprávní povinnost dobrovolně nesplnil“. To, že zákon o soudních poplatcích „neupravuje způsob vymáhání nevráceného soudního poplatku“, podle oprávněného neznamena, že by nebylo možné vymáhat „nevrácené soudní poplatky či nevrácené přeplatky“; úvaha, že ve skutečnosti nelze nevrácené přeplatky na soudním poplatku či soudní poplatky vůbec vymáhat, resp. soudem přiznané jejich vrácení vynuocovat, je zcela neakceptovatelná“. Ve vztahu k běhu desetileté lhůty podle ustanovení § 10 odst. 8 zákona o soudních poplatcích má oprávněný za to, že lhůta nemohla uplynout, jestliže soud o vrácení přeplatku rozhodl usnesením ze dne 21. 4. 2005 „nově“ a jestliže až od právní moci tohoto (nového) rozhodnutí mohla začít běžet nová desetiletá lhůta ve smyslu ustanovení § 110 obč. zák. Oprávněný navrhl, aby dovolací soud zrušil dovoláním napadené usnesení odvolacího soudu a aby mu věc vrátil k dalšímu řízení, resp. aby zrušil i usnesení soudu prvního stupně a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z o d ů v o d n ě n í :

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) věc projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů účinném do 31. 12. 2012, neboť dovoláním oprávněného je napadeno usnesení odvolacího soudu, které bylo vydáno v době před 1. 1. 2013 (srov. čl. II bod 7. zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř. oprávněnou osobou (účastníkem řízení), se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

Dovolání je přípustné proti usnesení odvolacího soudu, jímž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým bylo rozhodnuto ve věci zastavení exekuce (§ 238a odst. 1 písm. c/, § 238a odst. 2 a § 237 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.), nebo jímž bylo potvrzeno usnesení soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci zastavení exekuce jinak než v dřívějším usnesení proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější usnesení zrušil (§ 238a odst. 1 písm. c/, § 238a odst. 2 a § 237 odst. 1 písm. b/ o. s. ř.), anebo jímž bylo potvrzeno usnesení soudu prvního stupně, kterým bylo rozhodnuto ve věci zastavení exekuce, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení § 238a odst. 1 písm. c), § 238a odst. 2 a § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené usnesení odvolacího soudu má v rozhodnutí ve věci zastavení exekuce po právní stránce zásadní význam (§ 238a odst. 1 písm. c/, § 238a odst. 2 a § 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř.).

Oprávněný dovoláním napadá usnesení odvolacího soudu ve výroku, kterým byl potvrzen výrok usnesení soudu prvního stupně, jímž byla exekuce zastavena. Protože ve věci zastavení exekuce soud prvního stupně nevydal rozhodnutí, které by odvolací soud zrušil, může být dovolání oprávněného proti usnesení odvolacího soudu přípustné jen při splnění předpokladů uvedených v ustanovení § 238a odst. 1 písm. c), § 238a odst. 2 a § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam ve smyslu ustanovení § 238a odst. 1 písm. b), § 238a odst. 2 a § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je soudy rozhodována rozdílně, nebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak; k okolnostem

uplatněným dovolacími důvody podle § 241a odst. 2 písm. a) a § 241a odst. 3 o. s. ř. se nepřihlíží.

Dovolací soud je při přezkoumání rozhodnutí odvolacího soudu zásadně vázán uplatněnými dovolacími důvody (srov. § 242 odst. 3 o. s. ř.); vyplývá z toho mimo jiné, že při zkoumání, zda napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve smyslu ustanovení 238a odst. 1 písm. c), § 238a odst. 2 a § 237 odst. 3 o. s. ř. ve věci samé po právní stránce zásadní právní význam, může posuzovat jen takové právní otázky, které dovolatel v dovolání označil.

Přípustnost dovolání podle ustanovení 238a odst. 1 písm. c), § 238a odst. 2 a § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. není založena již tím, že dovolatel tvrdí, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Dovolání je přípustné tehdy, jestliže dovolací soud za použití hledisek, příkladmo uvedených v ustanovení 238a odst. 1 písm. c), § 238a odst. 2 a § 237 odst. 3 o. s. ř., dospěje k závěru, že napadené usnesení odvolacího soudu v rozhodnutí o zastavení exekuce po právní stránce zásadní význam skutečně má.

V projednávané věci bylo pro rozhodnutí soudu o návrhu povinné na zastavení exekuce významné (mimo jiné) vyřešení právních otázek, zda usnesení soudu, kterým bylo rozhodnuto o vrácení soudního poplatku, je exekučním titulem (titulem pro soudní výkon rozhodnutí) a zda je tedy možné takové rozhodnutí vykonat v exekuci (v soudním výkonu rozhodnutí) a kdy začíná běžet desetiletá prekluzivní lhůta, po jejímž marném uplynutí již nelze vrátit zaplacený soudní poplatek nebo přeplatek na zaplaceném soudním poplatku, bylo-li o jeho vrácení pravomocně rozhodnuto. Protože uvedené právní otázky dosud nebyly v rozhodování dovolacího soudu vyřešeny, představuje napadené usnesení odvolacího soudu rozhodnutí, které má ve věci samé po právní stránce zásadní význam; dovolání oprávněného je proto přípustné podle ustanovení 238a odst. 1 písm. c), § 238a odst. 2 a § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Po přezkoumání usnesení odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné.

Soudní poplatky vybírají, vyměřují, doměřují a vymáhají soudy (srov. § 8 odst. 1, větu první, zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, účinném do 31. 12. 2010 – dále jen „zákon o soudních poplatcích“). Vznikla-li poplatková povinnost, je poplatník povinen zaplatit soudní poplatek, a to buď kolkovými známkami (jde-li o soudní poplatek, který není vyšší než 5000 Kč) nebo na účet státního rozpočtu zřízený u České národní banky pro soud, který je věcně a místně příslušný k projednání a rozhodnutí věci v prvním stupni (srov. § 2, § 3, § 4 a § 8 zákona o soudních poplatcích). Soudní poplatky jsou příjmem státního rozpočtu (srov. ustanovení § 6 odst. 1 písm. g/ zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů – dále též „zákon o rozpočtových pravidlech“).

Soud vrátí soudní poplatek z účtu soudu, jestliže jej zaplatil ten, kdo k tomu nebyl povinen; bylo-li na soudním poplatku zaplaceno více, než činila poplatková povinnost, vrátí soud přeplatek (srov. § 10 odst. 1, větu první a druhou, zákona o soudních poplatcích).

Soudy vedou evidenci poplatkových povinností, jejich úhrad nebo zániků a z toho vyplývajících přeplatků či nedoplatků (srov. § 13a, větu první, zákona o soudních poplatcích). V řízení ve věcech soudních poplatků rozhoduje a postupuje soud podle občanského soudního řádu, jestliže zákon o soudních poplatcích nebo zákon o správě daní a poplatků nestanoví jinak (srov. § 13a, větu druhou, zákona o soudních poplatcích).

Má-li být vrácen soudní poplatek (přeplatek na soudním poplatku) tomu, kdo jej zaplatil, ačkoliv k tomu nebyl povinen, nebo tomu, kdo na soudním poplatku zaplatil více, než činila poplatková

povinnost, soud přitom postupuje - jak vyplývá z ustanovení § 13a, věty druhé, zákona o soudních poplatcích - podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů; znamená to mimo jiné, že o vrácení soudního poplatku (přeplatku na soudním poplatku) soud rozhodne usnesením a že pro vrácení soudního poplatku soud v usnesení stanoví lhůtu, která běží od doručení usnesení, ledaže by se usnesení stalo podle rozhodnutí soudu vykonatelné až po právní moci.

Zákon sice ukládá soudu povinnost vrátit (ve stanovených případech) soudní poplatek nebo přeplatek na soudním poplatku, neupravuje však postup pro případ, že soud (jako orgán příslušný ve věcech soudních poplatků) v rozporu s vykonatelným usnesením nevrátí ve stanovené lhůtě soudní poplatek (přeplatek na soudním poplatku) tomu, komu mělo být (podle vykonatelného usnesení) plněno; takový postup není uveden ani v zákoně o soudních poplatcích, ani v zákoně o správě daní a poplatků (a ani v zákoně č. 280/2009 Sb., daňový řád, který nabyl účinnosti dnem 1. 1. 2011). Uvedené ovšem nelze chápat tak, že by nebylo možné vymáhat v exekuci (soudním výkonu rozhodnutí) vrácení soudního poplatku nebo přeplatku na soudním poplatku, bylo-li to stanoveno vykonatelným usnesením soudu a nebyla-li povinnost splněna dobrovolně.

Protože zákon o soudních poplatcích a ani zákon o správě daní a poplatků „nestanovil jinak“, znamená to, že soud rozhoduje a postupuje při vymáhání nevráceného soudního poplatku nebo přeplatku na soudním poplatku podle občanského soudního řádu; jde-li o vymáhání v exekuci, pak samozřejmě také podle zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů (ve znění pozdějších předpisů).

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí (srov. § 251 o. s. ř.). Výkon rozhodnutí lze nařídit jen tehdy, obsahuje-li rozhodnutí označení oprávněné a povinné osoby, vymezení rozsahu a obsahu povinností, k jejichž splnění byl výkon rozhodnutí nařízen, a určení lhůty ke splnění povinnosti (srov. § 261a odst. 1 o. s. ř.); neobsahuje-li rozhodnutí soudu určení lhůty ke splnění povinnosti, má se za to, že povinnosti uložené rozhodnutím je třeba splnit do tří dnů a, jde-li o vyklizení bytu, do patnácti dnů od právní moci rozhodnutí (srov. § 261a odst. 2 o. s. ř.). Uvedené platí také tehdy, jde-li o výkon rozhodnutí a jiných titulů uvedených v ustanovení § 274 o. s. ř. V exekučním řízení je exekučním titulem vykonatelné rozhodnutí soudu, jestliže přiznává právo, zavazuje k povinnosti nebo postihuje majetek (srov. § 40 odst. 1 písm. a/ zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti /exekuční řád/ a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, účinném do 31. 12. 2012).

Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 21. 4. 2005 má ve výroku, jímž bylo rozhodnuto, že do tří dnů od právní moci tohoto usnesení „bude oprávněnému vrácen přeplatek na soudním poplatku zaplaceném za žalobu ve výši 320 040,50 Kč, a to z účtu Obvodního soudu pro Prahu 6“, nepochybně všechny náležitosti exekučního titulu podle ustanovení § 251 a § 261a odst. 1 o. s. ř. a podle ustanovení § 40 odst. 1 písm. a) ex. ř., neboť jím podle občanského soudního řádu byla soudem (jako orgánem příslušným ve věcech soudních poplatků) uložena povinnost způsobem, který odpovídá požadavkům ustanovení § 261a odst. 1 o. s. ř. Lze tedy přisvědčit dovolateli v tom, že, „rozhodl-li soud o vrácení soudního poplatku (přeplatku na soudním poplatku), ukládal tím sám sobě, resp. státu, vrchnostensky povinnost přeplatek vrátit“. Jinak řečeno, soud tímto usnesením vydaným podle občanského soudního řádu uložil orgánu státu příslušnému ve věcech soudních poplatků (tj. ve svých důsledcích státu) povinnost, kterou je povinna splnit organizační složka státu, z jejíž činnosti povinnost vznikla nebo s níž souvisí, popřípadě které přísluší hospodařit s majetkem, s nímž povinnost souvisí.

Uvedené současně nelze chápat bez přihlédnutí k tomu, že principem právního státu je mimo jiné rovnost všech subjektů před zákonem (srov. například čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod) a že takovým subjektem musí být i stát samotný. Bylo-li proto státu (jeho orgánu, který je

organizační složkou státu) uloženo, byť orgánem veřejné moci, aby poskytl (vrátil) oprávněné osobě (účastníku řízení) peněžitou částku, bylo by v rozporu s uvedeným principem, kdyby orgán veřejné moci posléze prohlásil povinnost státu za nevyhmatelnou (neexistující).

Je-li účastníkem řízení stát, vystupuje za něj před soudem buď Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových (v případech uvedených v zákoně č. 201/2002 Sb., o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, ve znění pozdějších předpisů) nebo organizační složka státu (tak, jak je definována v zákoně č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů) příslušná podle zvláštního právního předpisu (v ostatních případech) (srov. § 21a odst. 1 o. s. ř.). Soud vždy objasní, zda jsou splněny podmínky stanovené zákonem č. 201/2002 Sb., o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, ve znění pozdějších předpisů, aby v řízení za stát vystupoval Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, nebo zda má jménem státu jednat jiná organizační složka státu, jakož i to, která z nich je podle zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších právních předpisů nebo podle jiného právního předpisu příslušná v konkrétní věci za stát vystupovat. Stejně soud postupuje, i když oprávněný označil v návrhu v souvislosti s označením státu jako účastníka řízení Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových nebo jinou organizační složku státu nesprávně. Rozhodující v tomto směru je, že stát (Česká republika) se stal v souladu s ustanovením § 255 odst. 1 o. s. ř. účastníkem řízení o soudní výkon rozhodnutí nebo podle ustanovení § 36 odst. 1 ex. ř. účastníkem exekučního řízení; případné chybné určení, že za stát má jednat Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, nebo označení nepřislušné organizační složky státu v návrhu není ani vadou podání, ani nedostatkem podmínky řízení, neboť v ustanovení § 21a odst. 1 o. s. ř. se kogentně stanoví, kdo vystupuje v řízení za stát, a je povinností soudu, aby tento zákonný příkaz - i bez součinnosti s účastníky řízení - naplnil (srov. též právní názor uvedený v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 2009, sp. zn. [25 Cdo 1649/2007](#), který byl uveřejněn pod č. 10 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 2010, nebo v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. [30 Cdo 629/2005](#)).

V projednávané exekuční věci oprávněný označil v návrhu na nařízení exekuce za povinnou Českou republiku s tím, že za ni v řízení vystupuje Obvodní soud pro Prahu 6 jako organizační složka státu, která rozhodla o vrácení přeplatku na soudním poplatku oprávněnému a která přeplatek na soudním poplatku dosud nevrátila. Obvodní soud pro Prahu 6 sice rozhodl (usnesením ze dne 21. 4. 2005) o povinnosti vrátit oprávněnému přeplatek na soudním poplatku, neučinil tak ovšem jako organizační složka státu, která by vystupovala za stát, ale jako orgán příslušný ve věcech soudních poplatků. Účastníkem právních vztahů ve věcech soudních poplatků je stát (Česká republika); soudní poplatky jsou - jak uvedeno již výše - příjmem státního rozpočtu a s prostředky státního rozpočtu nakládá Ministerstvo financí (srov. též ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů), které rovněž vykonává (srov. § 36 odst. 8 zákona o rozpočtových pravidlech) správu státních finančních aktiv a pasiv (závazků státu). Soud jako orgán příslušný ve věcech soudních poplatků plní povinnosti podle ustanovení § 13a zákona o soudních poplatcích (a rozhoduje proto také o vrácení soudních poplatků nebo přeplatků na soudních poplatcích), nevrátí-li však (na základě vykonatelného rozhodnutí) soudní poplatek nebo přeplatek na soudním poplatku dobrovolně, není při nuceném vymáhání splnění cestou výkonu rozhodnutí nebo exekuce této povinnosti oprávněn vystupovat za stát, neboť mu to jako organizační složce státu nepřisluší. Takové oprávnění pro soud jako orgán příslušný ve věcech soudních poplatků nezakládá ani ustanovení § 38, věty druhé, zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, které se netýká nuceného (exekučního) vymáhání splnění povinnosti po státu (České republice). V případě, že soudní poplatek nebo přeplatek na soudním poplatku nevrátí „dobrovolně“ orgán příslušný ve věcech soudních poplatků, který o tom rozhodl, a že se proto oprávněný domáhá k vymožení vrácení soudního poplatku nebo přeplatku na soudním poplatku proti státu (České republice) nařízení

soudního výkonu rozhodnutí nebo exekuce, vystupuje v řízení o soudní výkon rozhodnutí nebo v exekučním řízení za stát (Českou republiku) Ministerstvo financí jako organizační složka, která je k tomu příslušná zejména z důvodu dispozice s prostředky státního rozpočtu a správy státních finančních pasiv (srov. též § 38, větu třetí, zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů).

Z uvedeného vyplývá, že povinnost uloženou státu (České republice) vrátit soudní poplatek nebo přeplatek na soudním poplatku, která nebyla dobrovolně splněna, je možné vymáhat cestou soudního výkonu rozhodnutí nebo exekuce, i když se jedná o povinnost, kterou stát (prostřednictvím svých orgánů veřejné moci) uložil „vrchnostensky“ sám sobě, a i když zákon výslovně postup v takovém případě neupravuje. V řízení o výkon rozhodnutí nebo v exekučním řízení za stát (Českou republiku) vystupuje - protože jde o vrácení plnění, které bylo příjmem státního rozpočtu, a státní finanční pasivum - jako příslušná organizační složka státu (§ 52 odst. 1 ex. ř., § 254 odst. 1 o. s. ř. a § 21a odst. 1 písm. b/ o. s. ř.) Ministerstvo financí, které je (jako jediná z organizačních složek státu) také způsobilé z majetku státu vždy uspokojit věřitele.

V projednávané věci tedy soudy neměly přistoupit k zastavení exekuce, neboť usnesení Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 21. 4. 2005 je ve smyslu ustanovení § 40 odst. 1 písm. a) ex. ř. způsobilým exekučním titulem, a místo Obvodního soudu pro Prahu 6 měly jednat s Ministerstvem financí jako s organizační složkou státu, která je oprávněna (jako správce státního rozpočtu) v tomto exekučním řízení vystupovat za stát (Českou republiku).

Podle ustanovení § 10 odst. 8 zákona o soudních poplatcích soudní poplatek a ani přeplatek na soudním poplatku nelze vrátit po uplynutí 10 let od konce kalendářního roku, v němž byl zaplacen.

S názorem soudů, podle kterého přeplatek na soudním poplatku nelze oprávněnému vrátit, protože oprávněný soudní poplatek zaplatil v roce 1997, protože desetiletá lhůta k vrácení přeplatku začala běžet v roce 1997, i když poplatník o přeplatku v té době nevěděl, a protože prekluzivní lhůta podle ustanovení § 10 odst. 8 zákona o soudních poplatcích uplynula koncem roku 2007, dovolací soud nesouhlasí. Ustanovení § 10 odst. 8 zákona o soudních poplatcích je totiž třeba vykládat tak, že lhůta v něm uvedená je zachována nejen tehdy, byl-li soudní poplatek nebo přeplatek na soudním poplatku včas skutečně vrácen, ale i v případě, že o tom bylo před uplynutím desetileté prekluzivní lhůty rozhodnuto vykonatelným usnesením, popřípadě že o tom bylo rozhodnuto vykonatelným usnesením na žádost podanou před uplynutím desetileté prekluzivní lhůty, neboť případné prodlení (průtahy) s vrácením soudního poplatku nebo přeplatku na soudním poplatku, k němuž došlo, ačkoliv o povinnosti vrátit poplatek nebo přeplatek bylo vykonatelným usnesením již rozhodnuto, popřípadě ačkoliv bylo o vrácení včas požádáno, nemůže jít v žádném případě k tíži oprávněného.

Protože v projednávané věci bylo o vrácení přeplatku na soudním poplatku rozhodnuto usnesením Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 21. 4. 2005 a protože nařízení exekuce bylo navrženo u soudu dne 31. 10. 2011, je nepochybné, že k prekluzi práva oprávněného na vrácení přeplatku na soudním poplatku nedošlo.

Z uvedeného vyplývá, že usnesení odvolacího soudu není správné; Nejvyšší soud proto napadené usnesení zrušil (§ 243b odst. 2, část věty za středníkem, o. s. ř.). Vzhledem k tomu, že důvody, pro které bylo zrušeno usnesení odvolacího soudu, platí i na usnesení soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně (Obvodnímu soudu pro Prahu 1) k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3, věta druhá, o. s. ř.).